

Русиняк Андрій Іванович

Регіональні ЗМІ у процесі демократичних перетворень в Україні: специфіка та проблемний вимір

УДК 007:304

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2020-6.9>

Русиняк Андрій Іванович
аспірант кафедри політичних
інститутів та процесів
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника
вул. Шевченка, 57,
Івано-Франківськ, Україна

Суттєвою ознакою демократичної зрілості суспільства є функціонування вільних та незалежних засобів масової інформації. Особлива роль регіональних ЗМІ зумовлена їхньою здатністю створювати умови для зворотного зв'язку та формування спільного комунікативного простору для мешканців певної місцевості, відображаючи культурні особливості своєї території. Для реалізації поставленої мети щодо визначення специфіки та особливостей функціонування регіональних засобів масової інформації в процесі демократичних перетворень у сучасній Україні було сформульовано ряд науково-дослідницьких завдань. Для обґрунтування та аргументації окремих наукових положень використано сучасний методологічний інструментарій.

Трансформаційні перетворення українського медіаринку визначили ряд загроз та викликів, подолання яких необхідно для забезпечення позитивної динаміки демократичних перетворень у сучасній Україні. Якщо головними викликами сьогодення для українських медіа залишаються проблеми роздержавлення друкованих медіа, висвітлення внутрішніх політичних і управлінських питань, а також інформаційна війна з Російською Федерацією, то регіональні медіа зосереджені на вирішенні проблем, пов'язаних з нестачею ресурсів, технологічним відставанням порівняно з національними медіа, залежністю від місцевого олігархату.

У дослідженні специфіки та особливостей функціонування регіональних засобів масової інформації в процесі демократичних перетворень у сучасній Україні охарактеризовано також їхні позитивні та негативні риси. Позитивними констатовано зміни у форматах діяльності регіональних ЗМІ та їхню спрямованість на актуалізацію мультимедійних проєктів, власних сторінок у соціальних мережах, сіті-гайдів, створення конвергентних платформ для діалогу і дискусій громади та влади. Серед негативних тенденцій відзначено орієнтацію регіональних ЗМІ на новинний контент загальнонаціонального масштабу, дублювання регіональними ЗМІ інформації національних медіа, низьку якість контенту, інертність співробітників місцевих ЗМІ; домінування замовності статей, ігнорування місцевої проблематики і проблем висвітлення зовнішньої агресії. Необхідним бачиться вдосконалення інформаційного законодавства, розроблення якісного контенту на основі посилення вимог до його якості, реалізації програми на підвищення консолідації суспільства та його цінностей.

Ключові слова: засоби масової інформації, регіональна медіасфера, медійний простір.

Вступ. Суттєвою ознакою демократичної зрілості суспільства є функціонування вільних та незалежних засобів масової інформації (далі – ЗМІ). Свобода слова надає можливість і право кожному громадянину отримувати інформацію про мотиви прийняття рішень, у тому числі політичних, висловлювати думки тощо. Якість суспільного діалогу, який забезпечують ЗМІ, зокрема регіональні, суттєвим чином стимулює розвиток демократичних процесів у суспільстві.

Особлива роль регіональних ЗМІ зумовлена їхньою здатністю формувати громадську думку мешканців територіальних громад, визначати соціально значущі для регіону проблеми, посилювати консолідаційні процеси навколо регіональних лідерів, створювати сприятливий клімат для здійснення децентралізаційних перетворень, впливати на процеси становлення політико-економічної культури місцевого населення. Сучасні регіональні мас-медіа також створюють умови для зворотного зв'язку і формування спільного комунікативного простору для мешканців певної місцевості, відображають культурні особливості своєї території.

Тенденції розвитку регіональних засобів масової інформації, їхню роль у виборчому про-

цесі вивчали І. Паславський, І. Чорна, І. Луцюк, М. Чабаненко, Ю. Нестеряк. Проблеми, шляхи розвитку та реформування місцевих ЗМІ, особливості висвітлення проблем переселенців у регіональних ЗМІ розглядали М. Орлов, К. Коверга. Висвітленню регіональних ЗМІ як інструменту формування локальної ідентичності присвячені праці С. Матвієнкієвої. Втім, дана тематика не втрачає актуальності та має широкий потенціал для подальших наукових розвідок.

Мета та завдання. Мета наукової розвідки – визначити специфіку та особливості функціонування регіональних засобів масової інформації в процесі демократичних перетворень у сучасній Україні. Для реалізації поставленої мети сформульовано ряд науково-дослідницьких завдань: визначення моделей функціонування регіональних медіа, виокремлення специфічних характеристик діяльності ЗМІ на місцевому рівні, дослідження чинників, що впливають на розвиток локальних медіа.

Методи дослідження. Методологічним інструментарієм дослідження стала сукупність системного, структурно-функціонального, порівняльного, інституціонального, соціологічного методів. За допомогою компаративного методу було проаналізовано

трансформацію локальних традиційних медіа-моделей, особливості процесів роздержавлення ЗМІ на регіональному рівні. Застосування соціологічного підходу дозволило визначити актуальну тематику локальних ЗМІ, рівень впливу місцевих медіа на динаміку регіонального життя. Сукупність об'єктивних та суб'єктивних чинників, які уповільнюють розвиток локальних онлайн-медіа в сучасній Україні, сформульовано за допомогою застосування системного підходу. Для обґрунтування та аргументації окремих наукових положень використано фактологічний метод. Зазначені методи разом із загальнонауковими склали методологічну базу наукового пошуку.

Результати. Роль засобів масової інформації в суспільствах, що знаходяться в стані трансформаційних змін, значно посилюється через збільшення потреб громадян об'єктивно та вільно оцінювати суспільні явища та події. Для визначення ступеня вільної можливості висловлювати думки та ідеї, зокрема за допомогою засобів масової інформації, використовують певний показник. Згідно з даними щорічного звіту «Індекс свободи ЗМІ-2020» Україна займає 96-ту позицію (індекс – 32,52), і навіть відзначається підняття країни на шість сходинок. Однак підвищення України в рейтингу відбулося завдяки гіршим показникам інших держав. Серед численних проблем свободи слова в Україні залишається недостатнє фінансування нових незалежних державних мовників, доступ до інформації, маніпуляції в медіа, порушення конфіденційності джерел, кібератаки та боротьба з фейковими новинами [11].

Необхідність вирішення окресленого кола проблем відчують і сучасні регіональні мас-медіа, стикаючись у своїй діяльності з комплексом специфічних, пов'язаних з регіональними відмінностями викликів. Значний вплив місцевих медіа на динаміку регіонального життя підтверджується результатами дослідження Internews, згідно з яким третина українців щомісяця цікавиться інформацією з регіональних новинних вебсайтів та телебачення, а дві третини керуються новинним контентом із регіональних друкованих медіа [14].

За роки незалежності регіональні ЗМІ збільшили розгляд спектру проблем для обговорення на місцевому рівні, розширили напрями роботи з аудиторією, продемонстрували здатність користуватися технологічними досягненнями, переформатували традиційні моделі функціонування.

У напрямках розвитку локальних ЗМІ популярності й результативності набули сіті-ґайди (закарпатське видання Varosh, вінницьке Dirigible, харківське MediaPort, львівське «Твоє місто»), урбаністичні онлайн-радіостанції як побічні проекти громадської ініціативи (Urban Space Radio м. Івано-Франківськ), локальні проекти в соціальних мережах (буковинський відеожурнал «Моцне ТВ»).

Абсолютна більшість отримала свій фінансовий старт завдяки грантовим вливанням, волонтерській роботі, підтримці соціально відповідального бізнесу. Однак природна для громадських ЗМІ фінансова модель, заснована на краудфандингу, в Україні наразі втрачає свою життєздатність через економічну нестабільність.

Серед давно звичних форматів діяльності регіональних медіа (спрямованість на висвітлення позитивного досвіду вирішення проблем владою, нещадна критика або відмежування від новин щодо роботи органів місцевої діяльності) поширення набуває позиціонування локальних ЗМІ як майданчика для діалогу і дискусій громади та влади. Позитивним прикладом використання формату експертних дискусій та модерації є робота газети «Сільські новини», сайту Троїцьке. City, газети «Хотинські Вісті». За допомогою трансляції круглих столів, проведення інформаційних кампаній на сайтах, у соціальних мережах, залучення місцевих представників влади, лідерів громад до дискусії щодо питань освіти, комунального господарства, медицини тощо було, з одного боку, забезпечено матеріал для газет та зростання кількості читачів, підвищено рівень поінформованості громадян щодо прийняття важливих рішень, з іншого – сприяло прозорості та відповідальності органів місцевого самоврядування, прийняття до уваги зафіксованих під час обговорення пропозицій і прийняття рішень в інтересах громади.

Необхідно відзначити зміну підходів у роботі локальних ЗМІ на користь пріоритетності аналітичного матеріалу (газета «Буковина»), налагодження технологічного процесу, створення та розповсюдження системи контенту через соціальні медіа (газета «Порадниця»), спільної реалізації грантових проєктів та створення спільного простору друкованих ЗМІ на рівні району (газета «Слобідський край»). Регіональні медіа демонструють здатність працювати із сучасними технологіями та трендами, запускаючи власні сторінки на Facebook, YouTube, Telegram, створюючи конвергентні платформи, долучаючи вебсайти до традиційних ЗМІ.

Поряд із цим стрімкий розвиток соціальних мереж сприяв зменшенню посилань на першоджерела, збільшенню домінування матеріалів інформаційно-розважальних жанрів, широкому використанню новин, що продукують власне соціальні медіа. Особливостями онлайн-журналістики на рівні районів та малих міст залишаються відсутність самостійного новинного контенту, недостатня наповнюваність сайтів місцевих газет, низький рівень оперативності подання інформації. Так, аналіз змістовного наповнення сайтів українських друкованих медіа продемонстрував здебільшого цілком повторення їхнього паперового варіанту. Наприклад, сайти видань «Житомирщина» – <http://zhytomyrschyyna.zt.ua>, «Малинські

новини» (м. Малин) – <http://mn.zt.ua>, «Прапор» (сmt. Хорошів) – <http://www.prapor-vv.zt.ua>, «Народна трибуна» (сmt. Ємільчине), які досліджувалися експертами ІДПО, на 99% дублюють газетний контент. А сайт «Рубіжанські новини» характеризується відсутністю оперативності новин регіону та міста [7].

Найбільш розповсюдженою тематикою регіональних ЗМІ залишаються розвиток транспорту, бізнесу, бюджету, що підтверджується спільним дослідженням Vox Ukraine та компанії Semantic Force у період з грудня 2018 року по травень 2019 року щодо тематики регіональних ЗМІ. Останнє продемонструвало найбільше звернення до висвітлення питань економіки (32%), криміналу (21%). Найменш популярними виявились теми церкви (1,25%), ООС (2,11%) та освіти (2,48%) [4].

Серед об'єктивних чинників, що уповільнюють розвиток локальних онлайн-медіа, виділяємо: неготовність бізнесу інвестувати в незалежні медіа, збереження керованості редакції з боку місцевого олігархату, залежність від місцевого політикуму, обмежене коло рекламодавців [6]. На якість формування та розвитку регіональної медіасфери впливає вузькість цільової аудиторії, її спрямованість на споживання новинного спектру загальнонаціонального масштабу, обмеженість орієнтації на локальні новини. Так, за результатами моніторингу ГО «Інститут масової інформації» у січні 2020 року кожна четверта новина в регіональних онлайн-ЗМІ (25%) є передруком повідомлень від прес-служб. При цьому новини власних кореспондентів становлять не більше 10,5% від загальної кількості новин у регіональних онлайн-ЗМІ. Серед лідерів передруку є онлайн-ЗМІ Харкова (51%), Херсона (44%), Полтави (38%). Водночас власні новини найчастіше публікували онлайн-ЗМІ Одеси (21% від загальної кількості джерел у новинах регіону) [12].

Крім того, недосконалість законодавчої бази функціонування ЗМІ, яка значним чином впливає на якість діяльності регіональних медіа в сучасній Україні, вимагає оновлення та уніфікації чинного законодавства України у сфері телебачення та радіомовлення, друкованих засобів масової інформації відповідно до змін суспільних відносин. Так, 27 грудня 2019 року було зареєстровано законопроект № 2693 «Про медіа», в якому розглядаються актуальні норми щодо запровадження регуляції онлайн-ЗМІ, веб-платформ, механізмів співрегуляції, мовлення громад.

Однак суперечливість певних норм викликала жваві дискусії в суспільстві, результатом яких стало відправлення законопроекту на доопрацювання. Після цього Комітет Верховної Ради з питань гуманітарної та інформаційної політики рекомендував парламенту прийняти в першому читанні доопрацьований законопроект «Про медіа» № 2693-д, відхиливши альтернативний № 2693-2. Тож най-

більш проблемними питаннями у розвитку регіональних медіа залишаються узгодження норм щодо формування наглядових рад мовників громад, різні умови діяльності для роздержавлених медіа, визначення бенефіціарів комунальних підприємств тощо. Водночас перспективними нормами для локальних медіа бачиться закріплення спрощеної системи фінансової звітності, відсутність необхідності нових ліцензій для мовників громад після проведеної реструктуризації.

Аналіз суб'єктивних чинників, що впливають на розвиток локальних медіа, продемонстрував зосередженість цих медіа на висвітленні успіхів місцевої влади, ігнорування висвітлення місцевих проблем, домінування неефективних форматів і стандартів роботи журналістів, низький фаховий рівень співробітників редакції [2, с. 154–155]. А в умовах монополії на місцевому ринку неякісного видання стати модератором суспільних дискусій та процесів і сприяти згуртуванню громади бачиться проблемним.

Водночас варто наголосити, що навіть у розвинених країнах локальні онлайн-видання не в змозі продемонструвати ефективний та успішний медіа-підхід. Згідно з аналізом британського ринку, проведеним у 2015 році, майже третина власників таких ресурсів повністю оплачують їхню роботу власним коштом і лише 16% заробляють на своїх проєктах більше, ніж витрачають [13].

Також серед позитивних характеристик роботи регіональних ЗМІ виділяємо їхню спрямованість на висвітлення життя місцевої громади, проблем місцевого самоврядування, соціальних проблем, успіхів та досягнень децентралізації, активне використання аналізу електронних петицій як допоміжного інструменту визначення цікавих для громади тем.

Позитивним аспектом функціонування локальних медіа є відсутність фактів трансляції проросійських меседжів, пропаганди, фейків, які негативно впливають на інформаційну безпеку в Україні. Однак досліджувані реформовані медіа, на жаль, майже ігнорують висвітлення проблем, пов'язаних з війною Росії проти України, Операції Об'єднаних Сил, проблемами військових, поранених, родин загиблих, переселенців. За результатами моніторингу ГО «Інститут масової інформації», проведеного в травні 2020 року, висвітлення питань ООС регіональними медіа знизилось удвічі порівняно з 2019 роком (лише 5% матеріалів). При цьому кількість контенту теми ООС у локальних ЗМІ Донеччини становила 18,5% (у 2019 р. – 32%), у медіа Луганщини – 19% (у 2019 р. – 29,5%). Водночас херсонські, запорізькі, одеські регіональні ЗМІ практично ігнорували висвітлення воєнних дій на Сході. За даними дослідження регіональні медіа використовували вдвічі менше новин про ООС від власних кореспондентів (з 4,5% у серпні 2019 р. до 2% у травні 2020 р.) [9].

Поряд із цим суперечливим аспектом функціонування регіональних ЗМІ залишається зниження посилення та використання кількості інформації з інших українських ЗМІ, використання технології «маніпулятивних заголовків» з ознаками замовності. Так, за результатами дослідження ГО «Інститут масової інформації» в липні 2020 року кожна 20-та новина в регіональних інтернет-ЗМІ містить маніпуляції в заголовку. Найбільший показник маніпуляцій зафіксовано в Запоріжжі (12%) та Вінниці (10%), найменший – у Маріуполі (2%) та Луцьку (1,6%). Маніпулятивні заголовки більше використовувалися в новинах політичної, економічної, соціальної, кримінальної тематики та в матеріалах з ознаками замовності [5].

Аналітичний звіт моніторингу регіональних ЗМІ (Донецькій, Луганській, Житомирській, Чернівецькій, Одеській, Харківській, Дніпропетровській та Львівській областях) Інституту демократії імені Пилипа Орлика (ІДПО) у лютому 2019 року зафіксував у реформованих медіа 15% матеріалів з ознаками політичної замовності та 6% – комерційної та неналежно маркованої реклами – 9%. Найбільше джінси пропонували своїм читачам роздержавлені медіа Чернівецької області – 12%; Житомирської – 10%; та по 7% – Донецької та Дніпропетровської. Неналежно марковані матеріали розміщували ЗМІ Одеської області (20%), Донецької (17%), Чернівецької (10%), Луганської (7%).

Результати ж моніторингу у липні 2020 року продемонстрували найбільшу кількість матеріалів з ознаками політичної замовності онлайн-медіа Дніпра, Херсона, Черкас і Полтави. При цьому 80% матеріалів з ознаками замовності становили позитивні тексти про політиків і чиновників, а кожна п'ята новина з ознаками замовності в регіональних онлайн-медіа була контрагітацією. Найчастіше в онлайн-медіа технологіями замовності користувались політики місцевого рівня (37%) і партії, включаючи осередки (26%). Так, 30% від загальної кількості позитивних матеріалів з ознаками замовності, використовуючи бренд досягнень проєкту «Велике будівництво», належать «Слузі народу», 13% джінсового новинного контенту замовило ОПЗЖ, 6% – ЄС, по 3% аналогічних публікацій – Батьківщині та Радикальній партії [1].

Занепокоєння викликає і зростання посилення із боку місцевих ЗМІ на джерела інформації окупованих територій та російських ЗМІ, які мають низький рівень достовірності та використовують фейки. Найбільше таких новин у січні 2020 року опубліковано в донецьких (10% від загальної кількості джерел в новинах регіону), миколаївських (2%) та львівських (1% публікацій) онлайн-ЗМІ [12]. Це демонструє відсутність у регіональних ЗМІ цілісних системних концепцій щодо відповідей або попередження інформаційних атак, незахищеність української медіасфери та залежність від зовніш-

ніх антиукраїнських впливів. Місцеві ЗМІ здатні впливати на процес формування національної ідентичності, наповнюючи суспільство інформацією, що могла би підвищувати об'єднувальний ціннісний потенціал. При цьому важливим завданням регіональної медіа є вбудовування локальної ідентичності, підтримка об'єднувальної ідеї на загальнодержавному і місцевому рівнях [3, с. 83].

Серед проблемних аспектів функціонування регіональної медіасфери в сучасній Україні залишається необхідність перебудови та адаптації своїх структур у зв'язку з наслідками процесів роздержавлення ЗМІ на місцевому рівні, зумовленими прийняттям Закону України «Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації». Положеннями цього нормативного документу було визначено механізм реформування друкованих медіа, заснованих органами державної влади, іншими державними органами та органами місцевого самоврядування з метою обмеження впливу органів державної влади та унеможливлення використання друкованих медіа для маніпулювання суспільною свідомістю і особистою думкою громадян. Зважаючи на рейтинг довіри до місцевої влади, часте використання місцевих ЗМІ для висвітлення тільки позитивних аспектів діяльності державних структур, наявність у співзасновниках ЗМІ представників влади вважалось одним із чинників неефективності більшості місцевих газет.

Реформування регіональних ЗМІ відбувалось у декілька етапів, однак суперечливо (через саботаж місцевих органів самоврядування, протиріччя законодавчих норм) та неоднозначно (через страх більшості редакторів утратити роботу, неоднорідність регіонів у розвитку місцевої преси). Станом на 1 січня 2019 року – період закінчення процесу реформування – серед 143-х державних друкованих ЗМІ 38 видань (26%) було реформовано, 67 видань (47%) – ліквідовано, 38 видань (26%) залишились нерезформованими всупереч Закону [8].

Моделями реформування друкованих ЗМІ на місцевому рівні стали: перехід друкованого видання у статус офіційних видань владних структур, створення товариства з обмеженою відповідальністю, наприклад, інформаційних агенцій. Водночас необхідно зауважити, що перетворення деяких видання в інформаційні бюлетені носить декларативний характер, на практиці вони продовжують випускати PR-матеріали про діяльність місцевих посадовців. Необхідно зазначити, що незалежність, отримана в ході роздержавлення, для більшості регіональних ЗМІ не відбулась через посилену демонстрацію їхньої готовності до закріплення тісного зв'язку з місцевою владою. Серед причин консервації старих моделей можна назвати фінансовий складник, відсутність у керів-

ників ЗМІ розуміння правил ведення медіабізнесу та вміння комунікувати з аудиторією.

До значних проблем місцевої преси також належать: низька довіра журналістів до ЗМІ через збільшення замовного матеріалу та редакції, яка часто нав'язує збільшення такого контенту, а отже, і зумовлює посилення цензурного тиску, недостатній рівень професіоналізму, пасивність працівників та неякісну співпрацю місцевих медійників з органами влади. Сьогодні викликами роздержавлених регіональних ЗМІ актуалізується необхідність підвищення фахових стандартів, визначення спрямованості редакційної політики та концепції розвитку власних медіа, нездатність полегшення адаптації до нових ринкових умов тощо.

Підсилення ролі локальних ЗМІ відбувається в період проведення місцевих виборів з активним застосуванням виборчого PR, прийомів контрагітації, підвищення рівня замовності новинного контенту. Однак треба констатувати, що в більшості випадків у виборчий період місцеві ЗМІ здебільшого виконують роль статистів, не надають аналізу експертних оцінок, результатів досліджень і не в змозі сформулювати у виборця об'єктивне уявлення про кандидата.

Поряд із класичними технологіями та широким використанням соціальних мереж сьогодні з'являються нові підходи в проведенні виборчих кампаній на місцевому рівні, наприклад, трансформація громадянської ініціативи в політичну партію. Так, у червні 2020 року представники львівської громадської ініціативи «Варта» оголосили про організацію партії для боротьби за представництво в міській раді Львова. Водночас факт відсутності зареєстрованості політичної партії з такою назвою радше свідчить про наміри координаторів проекту активно бути присутніми в медійному просторі, зокрема в стрічках новин інтернет-видання varta1.com.ua, та створювати інформаційний привід [10].

Висновки. Трансформаційні перетворення українського медіаринку визначили ряд загроз та викликів, подолання яких необхідно для забезпечення позитивної динаміки демократичних перетворень у сучасній Україні. Якщо головними викликами сьогодення для українських медіа залишаються проблеми роздержавлення друкованих медіа, висвітлення внутрішніх політичних і управлінських питань, а також інформаційна війна з Російською Федерацією, то регіональні медіа зосереджені на вирішенні проблем, пов'язаних із нестачею ресурсів, технологічним відставанням порівняно з національними медіа, залежністю від місцевого олігархату.

Серед позитивних характеристик роботи регіональних ЗМІ виділяємо їхню спрямованість на висвітлення життя місцевої громади, проблем місцевого самоврядування, соціальних

проблем, успіхів та досягнень децентралізації, переформатування традиційних моделей функціонування. Актуальними форматами діяльності ЗМІ на регіональному рівні визначено сіті-гайди, мультимедійні проекти (YouTube), власні сторінки в соціальних мережах (Facebook, Telegram), створення конвергентних платформ, позиціонування як майданчика для діалогу і дискусій громади та влади.

Серед негативних тенденцій відзначаємо орієнтацію регіональних ЗМІ на новинний контент загальнонаціонального масштабу, дублювання регіональними ЗМІ та їхніми інтернет-виданнями інформації національних медіа, низьку якість контенту, інертність співробітників місцевих ЗМІ; недовіру населення до регіональних видань; ігнорування місцевої проблематики і суспільно-політичної ситуації в країні. Регіональні видання можуть відзначатися лояльністю до місцевої влади, нездатністю задовольнити потреби мешканців в оперативному поданні інформації, наявністю політичних улюбленців і антипатів.

Необхідним бачиться вдосконалення інформаційного законодавства, розроблення якісного контенту на основі посилення вимог до його якості, реалізації програми на підвищення консолідації суспільства та цінностей.

ЛІТЕРАТУРА:

1. 37% джинси в регіональних онлайн-медіа – від політиків місцевого рівня: дослідження IMI. *Інститут масової інформації*. 2020. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/37-dzhynsy-v-regionalnyh-onlajn-media-vid-politykiv-mistsevogo-rivnya-doslidzhennya-imi-i34391> (дата звернення: 11.07.2020).
2. Луцюк І. Регіональні ЗМІ в сучасному суспільстві: функції, завдання, проблеми. *Вісник Львівського університету. Серія: Журналістика*. 2014. № 39. С. 152–157.
3. Матвієнків С. Регіональні ЗМІ як інструмент формування локальної ідентичності. *Політичне життя*. 2017. № 4. С. 83–86.
4. Найбільше регіональні ЗМІ пишуть про економіку – дослідження. *Детектор Медіа*. 2019. URL: <https://detector.media/infospace/article/168221/2019-06-19-naibilshe-regionalni-zmi-pishut-pro-ekonomiku-doslidzhennya/> (дата звернення: 03.07.2020).
5. Регіональні ЗМІ «грішать» маніпулятивними заголовками – IMI. *Укрінформ*. 2020. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2508924-regionalni-zmi-grisat-manipulativnimi-zagolovkami-imi.html> (дата звернення: 04.07.2020).
6. Регіональні онлайн-медіа: як бути локальними, але не провінційними. *Medialab*. 2015. URL: <https://medialab.online/news/regional-ni-onlajn-media-yak-buty-lokal-ny-my-ale-ne-provintsijny-my/> (дата звернення: 12.04.2020).
7. Роздержавлені місцеві медіа не цікавляться політикою і виборами – звіт моніторингу регіональних ЗМІ. *Медіа Коло*. 2019. URL: <http://mediakolo.sumy.ua/the-media/monitoring/669-rozderzhavleni-mistsevi-media>

ne-tsikavliatsia-politykoiu-i-vyboramy-zvit-monitorynhu-rehionalnykh-zmi.html (дата звернення: 12.07.2020).

8. Роздержавлення преси не завершено: чверть державних видань продовжують існування. *Громадський простір*. 2020. URL: <https://www.prostir.ua/?library=rozderzhavleniya-presy-ne-zavershene-chvert-derzhavnyh-vydan-prodovzhuyut-isnuvannya> (дата звернення: 05.06.2020).

9. Темі ООС присвячено вдвічі менше матеріалів у регіональних медіа, ніж минулого року: дослідження ІМІ. *Громадський простір*. 2020. URL: <https://www.prostir.ua/?news=temi-oos-prysvyacheno-vidvichimenshe-materialiv-u-rehionalnyh-media-nizh-mynulohoroku-doslidzhennya-imi> (дата звернення: 02.06.2020).

10. У львівських онлайн-медіа стартувала виборча кампанія. *Інститут масової інформації*. 2020. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/hto-proty-sadovogo-u-lvivskyh-onlajn-media-startovala-vyborcha-kampaniya-i34313> (дата звернення: 07.08.2020).

11. Україна піднялася в рейтингу «Індекс свободи ЗМІ» – «Репортери без кордонів. *Internews*. 2020. URL: <https://internews.in.ua/uk/news/ukrajina-pidnyalasya-v-rejtynhu-indeks-svobody-zmi-reportery-bez-kordoniv/> (дата звернення: 02.07.2020).

12. Чверть новин у регіональних ЗМІ генеруються із пресслужб. *Hromadske.Volyn.ua*. 2020. URL: <https://hromadske.volyn.ua/chvert-novyn-u-rehionalnykh-zmi-heneruiut-sia-iz-pressluzhb/> (дата звернення: 11.07.2020).

13. Carolyn S. Business Models and Funding: UK Hyperlocal Media. URL: <https://damianradcliffe.wordpress.com/2015/10/06/business-models-and-funding-uk-hyperlocal-media/> (дата звернення: 06.05.2019).

14. Ukrainian Regional Media Guide 2020. *Internews*. 2020. URL: <https://internews.ua/project/media-guide-2020> (дата звернення: 11.07.2020).

REFERENCES:

1. 37 % dzhynsy v regionalnykh onlajn-media – vid politykiv miscevogo rivnya: doslidzhennya IMI [37% of jeans in regional online media – from local politicians: IMR study]. *Institute of Mass Information*. 2020. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/37-dzhynsy-v-regionalnyh-onlajn-media-vid-politykiv-mistsevogo-rivnya-doslidzhennya-imi-i34391> [In Ukrainian].

2. Lucyuk, I. (2014) Regionalni ZMI v suchasnomu suspilstvi: funkciyi, zavdannya, problemy [Regional media in modern society: functions, tasks, problems]. *Visnyk of the Lviv University. Series Journalism*, no 39, pp. 152–157.

3. Matviyenko, S. (2017) Regionalni ZMI yak instrument formuvannya lokalnoi identychnosti [Regional media as a tool for the formation of local identity]. *Political life*, no 4, pp. 83–86.

4. Najbilshe regionalni ZMI pyshut pro ekonomiku – doslidzhennya. [Most regional media write about the economy – research]. *Detektor Media*, 2019. URL: <https://detector.media/infospace/article/168221/2019-06-19-naibilshe-regionalni-zmi-pishut-pro-ekonomiku-doslidzhennya/> [In Ukrainian].

5. Regionalni ZMI «grishat» manipulyatyvnymy zagolovkami – IMI. [Regional mass media «sin» with manipulative headlines – IMR]. *Ukrinform*, 2020. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2508924-regionalni-zmi-grisat-manipulativnimi-zagolovkami-imi.html> [In Ukrainian].

6. Regionalni on-lajn media: yak buty lokalnymy, ale ne provincijnymy [Regional online media: how to be local but not provincial] *Medialab*, 2015. URL: <https://medialab.online/news/regional-ni-onlajn-media-yak-but-y-lokal-ny-my-ale-ne-provintsijny-my/> [In Ukrainian].

7. Rozderzhavleni miscevi media ne cikavlyatsya politykoyu i vyboramy – zvit monitoryngu regionalnykh ZMI. [Privatized local media are not interested in politics and elections - a regional media monitoring report]. *Media Kolo*, 2019. URL: <http://mediakolo.sumy.ua/the-media/monitoring/669-rozderzhavleni-mistsevi-media-ne-tsikavlyatsia-politykoiu-i-vyboramy-zvit-monitorynhu-rehionalnykh-zmi.html> [In Ukrainian].

8. Rozderzhavleniya presy ne zavershene: chvert derzhavnykh vydan prodovzhuyut isnuvannya [The privatization of the press is not complete: a quarter of state-owned publications continue to exist]. *Gromadskyj prostir*, 2020. URL: <https://www.prostir.ua/?library=rozderzhavleniya-presy-ne-zavershene-chvert-derzhavnyh-vydan-prodovzhuyut-isnuvannya> [In Ukrainian].

9. Temi OOS prysvyacheno vidvichi menshe materialiv u regionalnykh media, nizh mynulogo roku, – doslidzhennya IMI [Twice less materials in the regional media are devoted to the topic of joint force operation than last year, according to the IMR study]. *Gromadskyj prostir*, 2020. URL: <https://www.prostir.ua/?news=temi-oos-prysvyacheno-vidvichimenshe-materialiv-u-rehionalnyh-media-nizh-mynulohoroku-doslidzhennya-imi> [In Ukrainian].

10. U lvivskykh onlajn-media startovala vyborcha kampaniya [The election campaign has started in Lviv online media]. *Instytut masovoyi informaciyi*, 2020. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/hto-proty-sadovogo-u-lvivskyh-onlajn-media-startovala-vyborcha-kampaniya-i34313> [In Ukrainian].

11. Ukrayina pidnyalasya v rejtyngu «Індекс свободи ЗМІ» – «Репортери без кордонів [Ukraine has risen in the rating «Index of Media Freedom» – Reporters Without Borders]. *Internews*, 2020. URL: <https://internews.in.ua/uk/news/ukrajina-pidnyalasya-v-rejtynhu-indeks-svobody-zmi-reportery-bez-kordoniv/> [In Ukrainian].

12. Chvert novyn u regionalnykh ZMI generuyutsya iz pressluzhb [A quarter of the news in the regional media is generated from the press services] *Hromadske.Volyn.ua*, 2020. URL: <https://hromadske.volyn.ua/chvert-novyn-u-rehionalnykh-zmi-heneruiut-sia-iz-pressluzhb/> [In Ukrainian].

13. Carolyn, S. (2015) Business Models and Funding: UK Hyperlocal Media. URL: <https://damianradcliffe.wordpress.com/2015/10/06/business-models-and-funding-uk-hyperlocal-media/>

14. Ukrainian Regional Media Guide 2020. *Internews*, 2020. URL: <https://internews.ua/project/media-guide-2020>

Regional media in the process of democratic transformations in Ukraine: specifics and problem dimension

Rusyniak Andrii Ivanovych

Postgraduate Student at the Department
of Political Institutions and Processes,
Vasyl Stefanyk Precarpathian
National University
Shevchenka str., 57,
Ivano-Frankivsk, Ukraine

This paper investigates the specifics and peculiarities of the regional mass media functioning in the process of democratic transformations in modern Ukraine. It is notified that functioning of free and independent media is the essential sign of the democratic maturity of society. The special role of regional media is defined by their ability to create conditions for feedback and the formation of a common communicative space for the inhabitants of a particular area, reflecting the cultural characteristics of their territory.

For achieving this goal – to determine the specifics and features of the functioning of regional media in the process of democratic transformation in modern Ukraine – a number of research tasks were formulated. Modern methodological tools were used to substantiate and argue certain scientific positions.

The study allowed to single out traditional and modern models of regional media functioning, to identify a number of threats and challenges that need to be overcome to ensure the positive dynamics of democratic transformations in modern Ukraine. It has been formulated the main challenges for Ukrainian regional media. They are focused on solving problems related to lack of resources, technological backwardness compared to national media and depending on the local oligarchy while national media – on solving problems of privatization of print media, coverage of domestic political and administrative issues.

It has been found positive and negative characteristics of media activity at the local level. Positive changes in the formats of regional media focus on updating multimedia projects, own pages in social networks, city guides, convergent platforms for dialogue and discussion of the community and government. The study also revealed negative trends: the regional media orientation and duplication on national news, low quality of content, inertia of local media employees, dominance of ordering articles public; ignoring local issues and problems of external aggression.

Key words: mass media, regional media sphere, media space.